

TIIAME

Mavzu: O'zbekistonning Birlashgan Millatlar Tashkiloti doirasidagi faoliyati va tinchlikparvar tashqi siyosati

O'zbekiston tarixi fani o'qituvchisi
Islamova S.

O'tilgan mavzuni takrorlash.

TIIAME

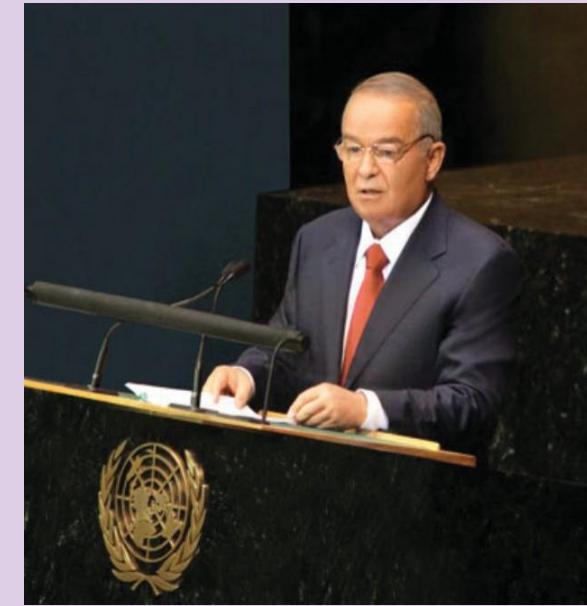
- 2017-yilda Koreya va O'zbekiston munosabatlarida qanday jarayonlar kuzatildi?
- Koreya Respublikasida Sh.Mirziyoyev haqida yozilgan asar haqida yana nimalarni bilasiz?
- O'zbekiston va Yaponiya hamkorlik aloqalarining yo'nalishlari nima- lardan iborat?

TIIAME

O'zbekiston va BMT.

O'zbekiston Respublikasi 1992-yil 2-martda BMTga qabul qilindi va mamlakatimiz jahon hamjamiya-tining teng huquqli a'zosi bo'ldi. O'zbekiston davlat rahbari I.Karimov tomonidan BMT minbarida ilgari surilgan takliflar butun dunyoda tinchlik va barqa-rorlikni mustahkamlash, ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotga ko'maklashish, yadro quroli tarqalishining oldini olish yo'lida jahon hamjamiyatini birlashtirishga intilayotgan BMT va keng jahon hamjamiyati tomonidan qizg'in qo'llab-quvvatlandi. Jumladan, 1993-yil 28-sentabrda BMT Bosh Assambleyasining 48-sessiyasida Prezident Islom Karimov ilk bor ma'ruza qildi. Unda Markaziy Osiyoni yadroqurolidan holi zona deb e'lon qilish, Orol muammosi bo'yicha BMTning maxsus komissiyasini tuzish kabi bir qator muhim takliflar ilgari surildi. 1993-yil oktabrda Toshkentda BMTning vakolatxonasi ish boshladi.

TIIAME

TIIAME

- 2002-yil oktabr kunlari BMT Bosh kotibi Kofe Ananning, 2010-yil aprel oyida BMT Bosh kotibi Pan Gi Munning O'zbekistonga tashriflari ham mamlakatimizning xalqaro hamjamiyatdagi o'rni mustahkamlanib, obro'-e'tibori ortib borayotganining dalilidir. 2017-yil iyunda BMT Bosh kotibi Antoniu Guterrish O'zbekistonga tashrif buyurdi. Samarqandda u Prezident Shavkat Mirziyoyev bilan uchrashdi. Guterrish Islom Karimov qabrini ziyorat qilib, keyin Orolbo'yи hududidagi vaziyat bilan tanishdi.
- O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev 2017-yil 19-sentabrda Birlashgan Millatlar Tashkiloti Bosh Assambleyasining 72-sessiyasida nutq so'zladi. Unda bir qator masalalar, jumladan BMTning Yoshlar huquqlari to'g'risidagi xalqaro konvensiyasini ishlab chiqish va Bosh Assambleyaning «Ma'rifat va diniy bag'rikenglik» deb nomlangan maxsus rezolyutsiyasini qabul qilish, Markaziy Osiyoda suv resurslaridan oqilonqa foydalanish, Orol dengizi qurishi muammosi, qo'shni mamlakatlar bilan yaxshi qo'shnichilik munosabatlarini mustahkamlash masalalari, Afg'onis- tonda tinchlikka erishishning ma'rifiy yo'llari masalalariga alohida to'xtaldi

TIIAME

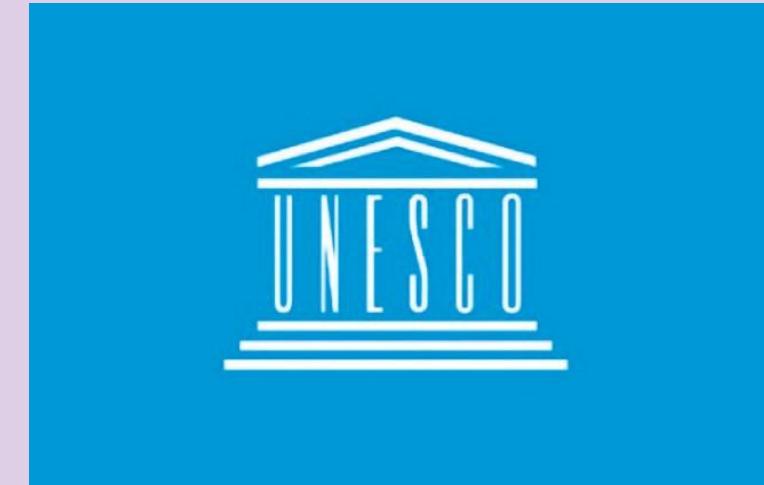
O'zbekiston va YUNESKO.

- O'zbekistonning BMT homiyligidagi ta'lif, fan va madaniyat bilan shug'ullanuvchi xalqaro tashkilot – YUNESKO bilan aloqalari tobora mustahkamlanib bormoqda. 1993-yil 29-oktabrda YUNESKO ning Parijdagi qarorgohida O'zbekistonni YUNESKOga a'zo-likka qabul qilish marosimi bo'ldi. O'sha kuni Ulug'bek tavalludining 600 yilligini nishonlash YUNESKO dasturiga kiritildi 1994-yil oktabrda Parijda Ulug'bek haftaligi tantana bilan o'tdi. Xiva va Buxoro YUNESKOning jahon madaniy qadriyatlar ro'yxatiga kiritildi. Bu ro'yxatda 411 ta ob'yeqt bor.
- YUNESKO qaroriga binoan Samarqandda Markaziy Osiyo tadqiqotlari xalqaro instituti tashkil etildi. YUNESKO Bosh direktori Federiko Mayorning O'zbekistondagi rasmiy tashrifi chog'ida, 1995-yil iyul oyida mazkur institut ochildi. YUNESKO buyuk bobokalonimiz Amir Temur tavalludining 660 yilligini xalqaro miqyosda nishonlashga qaror qildi va 1996-yil oktabrda Parijda Amir Temurga bag'ishlangan bir haftalik xalqaro anjuman bo'lib o'tdi. Amir Temur tavallud topgan Shahrisabz shahri YUNESKOning madaniy qadriyatlar ro'yxatiga kiritildi. 1997-yilda jahon madaniyatining durdonalaridan hisoblangan Buxoro va Xiva shaharlarining 2500 yillik muborak sanalari Parijda keng nishonlandi, xalqaro anjuman va ko'rgazmalar o'tkazildi. Keyingi yillarda bu hamkorlik doirasi yanada kengayib bordi. Jumladan, YUNESKO xalqimizning Shashmaqom, Katta Ashula, Navro'z kabi ko'pgina ming yillik qadriyatlarini saqlab qolish va targ'ib etishda keng ko'lamlı ish olib bormoqda.

TILAME

- . Keyingi yillarda bu hamkorlik doirasi yanada kengayib bordi. Jumladan, YUNESKO xalqimizning Shashmaqom, Katta Ashula, Navro'z kabi ko'pgina ming yillik qadriyatlarini saqlab qolish va targ'ib etishda keng ko'lamlı ish olib bormoqda.

Afg'onistonda tinchlik va barqarorlik o'rnatish masalasi

TIIAME

- 1997-yili Prezident Islom Karimov Afg'oniston bilan qo'shni olti mamlakat – Eron, Xitoy, Pokiston, Tojikiston, Turkmaniston, O'zbekiston shuningdek, AQSH va Rossiya davlatlari ishtirokida BMT shafeligi ostida afg'on muammosini muzokaralar yo'li bilan yechishga qaratilgan «6+2» muloqot guruhini tuzish tashabbusi bilan chiqdi. Toshkent, Nyu-York va Afg'onistonda mazkur mamlakatda davom etayotgan qurolli to'qnashuvlarining ishtirokchilari bilan maxsus muzokaralar olib borildi va 1999-yilga kelib, O'zbekistonda BMT shafeligida «6+2» muloqot guruhining Afg'oniston muammosi yechimiga bag'ishlangan xalqaro anjumanini o'tkazishga erishildi. Toshkent shahrida bo'lib o'tgan ushbu tadbirda birinchi bor Afg'onistonda o'zaro nifoqlashayotgan kuchlar vakillarini umumiylashtirish muzokaralar davrasida jamlashga muvaffaq bo'lindi. Bu o'zbek diplomatiyasining muhim yutuqlaridan biri edi.

Ekologik muammolar. Transchegaraviy daryolar

TIIAME

- 1990-yillardan boshlab Orol fojiasining halokatini boshidan kechirayotgan barcha mamlakatlar Birlashgan Millatlar Tashkiloti, shuningdek boshqa xalqaro va mintaqaviy tashkilot minbarlaridan jahon hamjamiyatining diqqat e'tiborini ushbu muammoga, uni mintaqaviy va global xavfsizlik bilan chambarchas bog'liq ekanligiga jalb etib kelishmoqda. Orol fojiasi va uni bartaraf etish choralarini qidirish O'zbekiston tashqi siyosatining ustuvor yo'nalişlaridan biridir. O'zbekiston Prezidenti Islom Karimov 1993-yil sentabrda BMT Bosh Assambleyasining 48-sessiyasida va 1995-yil oktabrdagi 50-sessiya- larida so'zlagan nutqlarida jahon hamjamiyatini Markaziy Osiyo mintaqasi- sidagi ekologik halokat bo'lgan Orol va Orolbo'yini qutqarishda ko'mak berishga chaqirdi. Mazkur global muammoni BMT shafeligidagi xalqaro moliyaviy tuzilmalar, rivojlangan davlatlar ko'magisiz amalga oshirish mumkin emasligiga BMTning e'tiborini qaratdi

Atamalar izohi!

TILAME

- **Transchegaraviy** – chegaralararo, bir necha davlat hududidan o’tuvchi. Daryolar va yo’larga nisbatan qo’llaniladi.
- **Shafe** – (tarafini oluvchi, homiy; vositachi) birovga yon bosuvchi, homiylik qiluvchi; homiy.

Savol va topshiriqlar:

TILAME

- Orol muammosini bartaraf etish bo'yicha qanday tadbirlar amalga oshirildi?
- O'zbekiston BMTga a'zo bo'lishining ahamiyatlari haqida gapiring.
- Markaziy Osiyo xaritasidan transchegaraviy daryolarni toping va sharhlang.